

KAVUN YETİŞTİRİCİLİĞİ

Kavun tek yıllık bir bitkidir. Gövdesi tüylü, kolları sarılcı ve yaprakları 5 lobludur. Kavun bitkisi iki tip çiçeğe sahiptir. Bunlar erkek çiçekler ile dişi çiçekler veya erselik çiçeklerdir. Erkek çiçekler ana kollar üzerinde, dişi veya erselik çiçekler ise yan kollar üzerinde bulunur. Kavunun çiçek tozlarının taşınmasında bal arıları önemli rol oynarlar.

İklim İsteği

Kavun, sıcak ve ılık bir iklim bitkisidir. Uzun yetiştirme süresi boyunca güneşli, sıcak ve kuru bir hava ile yeterli toprak nemi ister. Bu nedenle diğer yazlık sebzelerde olduğu gibi ilkbaharda soğuk tehlikesi kalktıktan sonra toprak ısısının 15°C'nin üzerine çıktığı zaman tohum ekimi yapılmalıdır. Nemli bölgelerde mantari hastalıklara yakalanma ihtimali yüksektir. Yetiştirme devresi içerisinde don tehlikesi olmamalıdır.

Toprak İsteği

Kavun yetiştiriciliği için derin, geçirgen, su tutma kapasitesi yüksek, besin maddelerince zengin kumlu-tınlı veya tınlı-kumlu topraklar uygundur. Asitli topraklar ise uygun değildir. pH'ı 6.0-8.0 arasındaki topraklarda iyi yetişir. Erkencilik için kumlu-tınlı, milli-tınlı topraklar; geç yetiştiricilik için ise ağır karakterde killi topraklar uygundur.

Toprak Hazırlığı

Kavun yetiştiriciliğinde toprak hazırlığı sonbaharda ilk yağışlardan sonra başlamalıdır. İlk yağışlarda toprak tavda iken sürüm yapılabilir. İkinci toprak işleme dönemi ise Şubat-mart ayları olup toprak tavında kültüvatör ile toprak işlenerek arazi ekim ve dikime hazır hale getirilir. Ekim veya dikimden önce tarlada otlama görülürse tekrar kültüvatör ile toprak işlenmesi yapılabilir.

Ekim

Kavun yetiştirilecek arazide ekimden önce sıra arası 2 m olacak şekilde karık pulluğu ile karıklar çekilmelidir. Bu karıkların kenarına tek taraflı olarak ve sıra üzeri 75 cm olacak şekilde ocaklara ekim yapılır. Her ocağa 4-5 adet tohum bırakılmalıdır. Tohumların üzeri 5-6 cm toprakla örtülerek hafifçe bastırılmalıdır.

Fide Yetiştirerek Dikim

Kavun tarımında erkencilik açısından fide ile yetiştiricilik yapılabilir. Fide yetiştiriciliğinde 10x13 cm ebadındaki altı delinmiş plastik torbalar kullanılır. Bahçe toprağı veya fide harcı ile doldurulan naylon torbalara 4-5 tohum ekilir. Harç doldurulmuş olan torbalara kavun tohumları 4-5 cm derinlikte konur. Plastik torbalara yapılacak ekim, dikim tarihinden 3-4 hafta önce yapılmalıdır. Ekilen tohumlar 5-15 gün sonra çimlenir. Çimlenmeden sonra 2 fide kalacak şekilde seyreltme yapılır. Bitkiler 3-4 yapraklı olduğunda tarlaya aktarılır. Dikimden sonra mutlaka can suyu verilmelidir.

Gübreleme

Kavun organik maddesi fazla toprakları sevdiğinden tohum ekiminden önce çiftlik gübresi veya yeşil gübre verilmesi uygun olur. Dekara 3-4 ton çiftlik gübresi sonbaharda pulluk veya diskaro altına verilerek karıştırılmalıdır. Böylece tohum ekimine kadar gübrenin ayrışarak bitkiye faydalı hale gelmesi sağlanmış olur.

Gübrelemenin şekli ve miktarı toprağın tipine, yapısına ve içerdiği besin maddesi miktarına bağlıdır. Kavun yetiştiriciliğinde dekara **50 kg azotlu**, **45 kg fosforlu** ve **15 kg potash** gübre verilmesi önerilirse de iyi sonuç verecek gübrelemenin toprak analizi yapıldıktan sonra belirlenmesi uygun olacaktır. Gübrelerin verilme zamanı ve şekli de önemlidir. Azotlu gübrenin yarısı fosforlu ve potashlı gübrelerle birlikte ekimden önce pulluk veya diskaro altına verilmelidir. Azotun diğer yarısı bitkiler sürgün vermeye başladığında bant şeklinde bitkilerden 15-20 cm uzağına verilmelidir. Ülkemiz toprakları genellikle potasyumca zengindir. Gereksiz yere potasyum kullanımını önlemek

amacıyla toprak tahlil sonuçlarına göre toprakta bulunan azot ve fosfor miktarı ile ilişki kurarak gübreleme yapmak en yararlı uygulama olacaktır.

Sulama

Kavun fideleri tarlaya şaşırtıldıktan sonra iyi bir can suyu verildiğinde bitkiler uzun süre sulamaya ihtiyaç duymadan gelişme gösterirler. Uygun toprak tavında ekim yapılarak kavun yetiştirilen arazilerde de meyve oluşumuna kadar fazla sulamaya gerek yoktur. Ancak toprakta yeterli nem yoksa aşırı olmamak üzere sulama yapılmalıdır. Meyve oluşum döneminden sonra sulamalar sıklaştırılmalıdır. Sulama zamanı ve sayısı toprak tipine, toprağın su tutma kapasitesine, topraktan kaybolan su miktarına, bitki büyümesi ve kök gelişmesi ile mevsim yağışlarına bağlıdır. Meyve olgunlaşma döneminde sulamalara dikkat edilmelidir. Bitkiler ve meyveler sulama suyuna mümkün olduğu kadar temas ettirilmemelidir. Sulamalarda karık, damla ve yağmurlama yöntemleri kullanılabilir. Sulamalara bitkiler verimden düşmeye başladığında son verilmelidir.

Bakım

Ekimden yaklaşık 5-15 gün sonra tohumlar çimlenerek toprak yüzeyine çıkarlar. Çıkıştan sonra uygun olan iki adet bitki ocakta bırakılarak diğerleri seyreltilir. Kalan bitkilerin kökleri çapalanarak, boğazları toprak çekilerek doldurulur. Sıra araları yabancı ot kontrolü ve toprak yüzeyinde oluşan kaymak tabakasının kırılması için kültivatörle işlenmelidir. İlk seyreltmeden 2-3 hafta sonra bitkiler 4-5 gerçek yapraklı olunca ikinci ve son seyreltme yapılır. Her ocakta 1-2 bitki bırakılır, diğerleri atılır. Boğaz doldurma işlemi tekrarlanır. Sıra araları kültivatörle tekrar işlenir. Daha sonra bitkiler büyüyüp kol atmaya başladığında tarlayı kaplamadan son kez tekrar çapalanıp boğazları doldurulur. Sıra aralarının kültivatörle işlenmesi yararlıdır. Ancak yan köklerin çok yüzeysel gelişmesi nedeniyle zarar görmemesi için toprak işlenmesi yüzeysel olarak yapılmalıdır. İri ve kaliteli meyve alabilmek için bitkilerde uç alma ve meyve seyreltmesi yapılmalıdır. Sürgün uçlarının koparılması vegetatif büyümeyi ve generatif gelişmeyi durdurduğu için faydalıdır. Köke en yakın olan meyvelerden bir veya iki tanesinin bırakılıp diğerlerinin koparılması kalan meyvelerin daha iri ve kaliteli olmalarını sağlar.

Hasat ve Depolama

Meyveler tam olgunlaşma devresinde hasat edilmelidir. Olgunluğa gelmiş kavunlar saplarında elle koparılacak veya bıçakla kesilmek suretiyle hasat edilirler. Hasat işleri sabah yapılmalı ve küçük yığınlar halinde toplanan kavunlar güneşte fazla bekletilmemelidir. Kavunlar hemen pazara veya depoya sevk edilmelidir. Eğer kavunlar depoda uzun süre saklanacaksa zaman zaman ters çevrilmelidir.